

Z historii Biblii

1. O odkryciu najstarszego tekstu biblijnego

Ziemia Święta, ziemia Izraela jest terenem najważniejszych wydarzeń historii biblijnej. Była to w zamierzchłej przeszłości najpierw Ziemia Obiecana dla Izraelitów, zdążających do niej z niewoli egipskiej, a następnie teren państwa izraelskiego, miejsce działalności królów i proroków izraelskich. Za czasów króla Salomona wzniesiono w Jeruzalem wspaniałą świątynię – jeden z cudów ówczesnego świata, która przyciągała licznych pielgrzymów. W Izraelu żył i działał Jezus Chrystus, nasz Zbawiciel, żyli i działali apostołowie, były tam pierwsze zbory chrześcijańskie. Nic też dziwnego, że teren Izraela jest miejscem intensywnych badań archeologicznych, których celem jest wydarcie ziemi tajemnic przeszłości. Archeolodzy odkrywają przedmioty z zakresu kultury materialnej, które wzbogacają naszą wiedzę o życiu starożytnych Izraelitów. Miłośnicy wielkiej przeszłości narodu izraelskiego z niecierpliwością oczekują odkrycia Arki Przymierza, zaginionej w czasie najazdu Nabuchodonozora na Izrael w 586 r. p. n. e. (1). Arki i innych sprzętów Miejsca Najświętszego Świątyni jerozolimskiej nie ma w wykazie zdobyczy najeźdźców, wywiezionych do Babilonii (Jer. 52:17-23; Ezdr. 1:9-11); nie wiadomo też, co się z nimi stało, uważa się, że zostały starannie ukryte.

Prace wykopaliskowe przynoszą także odkrycia dawnych tekstów, zapisanych na trwałych materiałach. W ten sposób odkryto na Bliskim Wschodzie wielkie zbiory tabliczek glinianych, zapisanych pismem klinowym, a będących archiwami i bibliotekami dawnych władców sumeryjskich, babilońskich i asyryjskich i rządzonych przez nich imperiów. W 1975 r. w Tell Mardich, w północnej Syrii, odkryto 15000 takich tabliczek, pochodzących z królestwa Ebla, poprzedzającego czasy Abrahama (lata 2400-2250 p. n. e.).

Dzięki badaniom archeologicznym, prowadzonym w Jeruzolimie dwadzieścia lat temu, odkryto na paskach dwóch srebrnych blaszek tekst z 4 Mojż. 6:24, który okazał się najstarszym dotąd znanym nam odkrytym tekstem biblijnym. Jest to znane nam wszystkim piękne błogosławieństwo, jakim Aaron z polecenia Boga miał błogosławić Izraelitów: *„Niech ci błogosławi Pan i niechaj cię strzeże; Niech rozjaśni Pan oblicze swoje nad tobą i niech ci miłościw będzie; Niech obróci Pan twarz swoją ku tobie i niech ci da pokój”* (NP).

Odkrycia tego dokonano w sposób następujący. W latach 1979-1980 pod kierunkiem archeologa Gabriela

Barkaya i pod opieką instytutu archeologicznego uniwersytetu w Tel-Awiwie prowadzono w Jeruzolimie badania w kilkunastu pieczarach grobowych na zboczach, opadających do doliny Hinnom. Dolina Hinnom leży na południe od Jeruzolimy. Przebadane pieczary pochodzą z okresu od końca VIII do początku VI w. p. n. e., a więc z okresu przed najazdem i zburzeniem Jeruzolimy przez Babilończyków. W jednej z pieczar, nie naruszonej jeszcze przez poszukiwaczy skarbów, archeolodzy znaleźli ponad 700 drobnych przedmiotów, które niegdyś dołączono do grzebanych zwłok jako dary. Wszystkie one są przedmiotami ówczesnej kultury materialnej, ale także duchowej, z jakich korzystali w życiu codziennym starożytni Izraelici. Z wielu takimi rzeczami spotykamy się przy lekturze Biblii (naczynia ceramiczne, alabastrowe, dzbanuszki itp.).

Najwartościowsze jednak były dwa przedmioty, które okazały się rulonikami z cienkiej srebrnej blaszki, zwiniętymi tak, że w środku można było przeciągnąć sznurek. Jeden rulonik był większy, drugi mniejszy. Rozwinięcie ruloników, zwiniętych w tak odległym czasie, nie było rzeczą łatwą i wymagało zastosowania specjalnie do tego celu opracowanych metod. Trud jednak opłacił się. Okazało się, że na wewnętrznej stronie obydwu blaszek znajdują się jakieś słabo widoczne inskrypcje w piśmie starohebrajskim, wykonane ostrym narzędziem. Znowu odczytanie napisów nie było łatwe i zajęło wiele czasu. Na dłuższym ruloniku, mierzącym po rozwinięciu 9.7 cm, szerokim na 2.7 cm najpierw zauważono cztery litery - YHWH, a więc Jahwe - imię Boga, które w tekstach Starego Testamentu występuje prawie 6800 razy. Wreszcie po wielu trudach badacze doszli do wniosku, że na blaszce większego ruloniku znajduje się owo cytowane wyżej słynne błogosławieństwo Aaronowe. Ten sam tekst, nieco jednak skrócony, znajduje się na blaszce drugiego ruloniku o długości 3.9 cm i szerokości 1.1 cm.

Uważa się, że obydwie ruloniki były amuletami, noszonymi na szyi. Potwierdzałyby to treść tekstu, będącego błogosławieństwem. Musiało ono być znane, skoro w tym celu zostało użyte. że amulety takie noszono, potwierdza tekst polecenia Pana z 5 Mojż. 11:18:

„Przyjmijcie zatem te moje słowa do swego serca i do swojej duszy i przywiążcie je jako znak do swojej ręki, i niech będą jako opaska między waszymi oczyma” (NP).

Znalezione teksty są najstarszymi znanymi nam przekazami tekstu biblijnego. Pochodzą bowiem z

przełomu VII i VI wieku p.n. e., a więc z czasów, kiedy żyli i działali prorocy Sofoniasz, Nahum, Habakuk, Jeremiasz, Ezechiel. Są więc starsze od słynnych tekstów z Qumran, które pochodzą z początku II w. p. n. e. Będzie się o nich wspominać w każdym opracowaniu wstępu do Biblii i wymieniać w rzędzie wszystkich najstarszych dotąd znanych nam przekazów tekstów biblijnych. Są one bardzo ważnym przyczynkiem do ustalenia wieku tekstów biblijnych, świadczą o tym, że już wówczas, a więc w tak odległych czasach teksty te istniały, funkcjonowały, były znane i stanowiły wzorzec, z którego czerpano, cytując wybrane teksty i to bardzo

dokładnie. Omówione odkrycie jest wielkim osiągnięciem archeologii biblijnej, która nie powiedziała jeszcze ostatniego słowa. O oczekiwaniach względem Arki Przymierza już wspominaliśmy. Dwie niewielkie blaszki z bezcennym tekstem są prawdziwą ozdobą Izrael Museum w Jerozolimie, gdzie są eksponowane.

[Kontynuacja: część 2. O Biblii hebrajskiej](#)

Zajda Aleksander
R-
„Straż”

Przypisy:

(1) Jak wiadomo, pastor Russell w II Tomie Wykładów Pisma Świętego podaje jako datę najazdu Nabuchodonozora rok 606 p.n.e.

Źródła:

1. W. J. J. Glashouwer, So entstand die Bibel, Haenssler-Verlag, Neuhausen-Stuttgart 1979;
2. G. Barkay, The Divine Name Found in Jerusalem, Biblical Archeology Review IX, 1983, s. 14-192;
3. Ks. W. Chrostowski, Odkrycie najstarszego zapisu biblijnego, (w:) Tygodnik Powszechny 1986, nr 34;
4. Atlas biblijny, Warszawa 1991.